

Ci kɔ n y'a ba EBREE GUCC ma

Ci kɔ n y'a ba Ebree gucc ma bi

gasuore

Woo n guaa k'a ci bi ba bi do y. Bi guaa m, an guaaɓabaa gusire ci bi do muɗa. A a da ma ci bi ba k'a o bi, Rom zanno n Zerizalem Wosoce bi zo y, bala n goota n ni manni bam Wosoce b'u.

A ba a o kristagucco ko zufoɗo m, ɗn'i fir yim sirakare bi to ma ro woo ma. Broo nyinta ɗn'a heer zaar bam, noom n'a ɗoam k'a a bo sirakare o. A n bi, an a hi ɗ ni a o, ko ɗ y'a bo Krista o nyaanle zaa ɗn'a sam. A m naa, an ni Yeezuu gotabaa kan a ziboo gotabaa ki mim dundare ɗ ni, ko nka m Yeezuu ko ɗ n'a do paan..., an ni hodundare ɗ ni so ko ɗ sirakare n yaa ka.

Ci bi no o bi, a y'a hinkare ɗ ni a o, guaaɓabaa gusire bi yaadare zaaro woo haay kan a manni bare ziboo bi ki haay bi, Yeezuu mim ɗn'a dundam ko bi n tolle ba an bur. Bala, Yeezuu Woso a bo o k'an yi guaaɓabaa daa bi zekurazaa, bi guaaɓabaa naa do i le da haay, bala, Yeezuu ga an a muɗa ka Woso o, a m manni k'an muɗa an le da haay m. A to ma guaa haay a da ma an a zo Woso ma, an yi Woso soure ho.

Ko Krista dogucco kaanm m bi, pakra m so ko woo n ye fir ma a to ma.

Woso meer ba kan woo ki a Nyi bi le m

¹ Biisi bi, Woso meer ba kan woo yaaboo woo ki a lesinnisorazanno le m, galle m hoka, zaa y'a honho m.

² Bi, keere naa, je domum ku woo n ta o naa ma bi, Woso meer ba kan woo ki a nyi bi le m. A Nyi bi to ma y'a ka an durnya bi da, a Nyi bi bo a o so k'an a so ho haay o.

³ Nyi bi ni Woso mija leboore hinkam, ku Woso lonlo bi, a mija maam, an n'a kam durnya bi ni gootare a bince o, a le meerbaa panja m. K'a gooo mimbonyaaroo gu eta ma zi ba an a nya bi, a a hor an aa nyunta Woso k'a ni cirbae m bi bisi ra arzana o.

⁴ Woso Nyi bi to bi le da maleekaroo woo to m soyy.... Naa n'a hinkam woo m, o a do o o, a le da maleekaroo woo m goota maam-maam.

Woso Nyi bi le da maleekaroo m

⁵ Woso n meer ba kan maleeka ki cina, a o:
Ibu m moo Nyi,
an a sa her ma,
moo n'ibu Zi y.

A n a hi maleeka ma so cina, a o:
Moo yire a Zi,
an yi moo Nyi y.

⁶ Bi, Woso k'a bor k'a Nyi leekarezaa bi nyoo durnya o bi, a a hi, a o:
Bi ku Woso maleekaroo haay
n kukure ze a taa.

⁷ Ho ku Woso a hi maleekaroo mim no o bi ba n ni:
Maleekaroo woo, eta ba a o,
i o hincer ni eta mi,

a zibəənyūnō m,
am sē nēənnō m.

⁸ Bī meerbaa k'a a ba a Nyū bī mim nō ō bī ba n
nī, a ō:

Ibū m Woso,
ī cirbəə nyarē ba ō y.

I so ibū nawōrē
ī cirbəə kō b'ō turgabaa nō ō.

⁹ Ibū hō k'an turga ስጌጌ,
ī n'ī sōm hō bōnyaa m.

Bī y'a ka, Woso,
ī Woso bī n'ī bō ō,
an heernyōō nyōō tō ī mim ō.

A ibū ስጌጌ an cem ī muno wōō han,
bī tō ma m an ī bō ō.

¹⁰ A a ya, an a hī sō, a ō:
Zuuba, durnya sūḥḥīda ō bī,
ibū ī tara burə da,
bī, brama k'an ta ō naa,
ibū wō zibəə m.

¹¹ Brōō cenim,
b'ibū gōōtam tee....
Brama kan tara bī kī zarm
am huu hō bī m,

¹² ibū yī ስ ስጌጌ
am huu hō bī m,
denter m, ibū yī ስ lōrm
am huuro m.

Bī, ibū bīr ī lōrle y,
ibū cenle ba ō y.

¹³ Woso n a hī malēka m cīna, amba a a hī a
Nyū bī m, a ō:

Bōr ī nyūnta mōō bīstī ra,
kō m a ka k'ī jūnnō n bī nyūnta ī taa y.

14 Maleekarɔ wɔɔ, nyiro m, ηn'u Woso zi bam, Woso n η nyɔɔ kɔ η nɪ bɪ ziro ba ηn'a da guoo kɔ η nɪ zɛm bɪ bombɔrɛ hɔjirle yɪ rɔ wɔɔ han.

2

Bombɔrɛ kɔ n n'a pa dam wɔɔ m bɪ gore ta ɔ

¹ K'a a yo Woso n meer ba kan wɔɔ kɪ a Nyɪ bɪ lɛ m bɪ, ɔ hɔ k'a hɪ wɔɔ m bɪ nyasɔ kɔɔkɔɔ gɔta, kɔ n bɛɛ m, wɔɔ nyaanum.

² Lemim kɔ maleekarɔ nyɪnta ηnɪ b'a pa da bɪ, a a zi ba fasti, guoo kɔ η n ye ma y, ηnɪ bɪsɪ ka ma rɔ wɔɔ, brɔɔ a bɪsɪ bɪ kare fir yɪ amba a a ga m bɪ m.

³ Bɪ, wɔɔ sɔ, kɔ wɔɔ n nyasɔ bombɔrɛ gɔta maam-maam naa do nɪ, Woso wɔɔ dɔdɔ kam sɔ, wɔɔ bɪ bɔm lɛ nɪ y. Zuuba mɪηηa ɪ lɛɛ ka an bombɔrɛ bɪ pa da, bɪ jɛ ɔ, guoo kɔ η y'a ma rɔ wɔɔ n a mɪηηabaa k'an ta ɔ hɪnka wɔɔ m.

⁴ Woso mɪηηa nɪ η kasetɪ bɪ kare gore da ɔ, hoserlo paηηazanno bare nɔ ɔ, kan makra do y'a hɔnhɔ kɪ m. A *Sent-Espri ganwɔrɛrɔ jir amba a lɛ n taa bɪ m.

Yeezuu m guoo bombɔrezaa

⁵ Durnya daa kɔ wɔɔ n'a mim dɪndam bɪ, maleekarɔ bɛɛ Woso η da ɔ, kɔ η n'a so ɔ y, a Nyɪ b'a da ɔ.

⁶ Bɪ, Wosoci bɪ lɛɛ niηηə ɔ, n y'a hɪ, n ɔ:
Woso ra, bɔ m gɔaa m,
ɪbɪ n'ɪ hɔɔn dam ma?
Gɔaa nyɔɔdɔ n bɔ m,
ɪbɪ n nɪ nyasɔm nɪ?

⁷ ɪbɪ ka an nɪ maleekarɔ taa

dɔmum poore nɔ ɔ,
 ɪ bɔkare ɪ b'a gore da ɔ,
 ɪ leboore ka ɔ gɔta.

⁸ Ibu ka an a so hɔ haay ɔ,
 an ni hɔ haay burə ɔ.

Kɔ n y'a hi, n ɔ: <Woso a ka gɔaa ni hɔ haay burə
 ɔ bi, naa k'a hi, a ɔ, a y'a so hɔ haay ɔ, hɔsi n
 gɔɔta k'a bɛɛ y'a so ɔ y.> A n bɔkare, dutaa naa,
 digare nɔ ɔ, gɔaa bɛɛ y'a so hɔ haay ɔ y.

⁹ Bi hɔ kɔ wɔɔ n'a yim bi n naa do: Woso a
 ka Yeezuu n a ba poore malekarɔ taa dɔmum
 poore nɔ ɔ, k'an bir yire ɪ ɔ, Woso barka bi tɔ
 ma, a ga guɔɔ haay minto. Bi wɔɔ y'a yim keere
 an ni leboore kan daore gɔta ki m, fir k'a yi a ze
 bi nɔ ɔ bi tɔ ma.

¹⁰ Woso ɪ hɔ haay da, ηn'a buncerɔ ɔ, a a ηɔa
 kɔ guɔɔ gɔta n yi a nyino, ηni nyinta a leboore
 nɔ ɔ. A ga a ɔ m denter, k'an a ka kɔ Yeezuu n
 fir yi, k'an wɔ ɔ an yi guɔɔ bombɔrezaa k'a a ga
 m. Bala, Yeezuu ni kare η lee kɔ η ni bombɔre
 bi yi.

¹¹ Yeezuu ni guɔɔ mimbunyaarɔ gure η ma, a
 miηηa kan guɔɔ k'a ni η mimbunyaarɔ gure η
 ma rɔ wɔɔ ki, η Zi deem. Bi y'a ka, Yeezuu ni η
 birle a danyino b'a nyanni ba ni y.

¹² A a hi denter, a ɔ:
 Woso ra, mɔɔ y'i mim dɔndare
 m danyino m,
 m m le bɔ ɪ ɔ,
 sokomagɔɔ haay lee.

¹³ A a hi sɔ, a ɔ:
 Mɔɔ yom Woso ma.
 A n a ya, an a hi sɔ, a ɔ:

Moo ba n ni kan nyino

kɔ Woso η ka moo σ rɔ wɔɔ ki.

¹⁴ Nyino k'a n'a hire η ma rɔ wɔɔ, guoo m, ηni yi mesim kan ma ki nɔ σ, Woso Nyi bi miηηa a ba am η hɔ bi m an nyinta guaa sɔ am η hɔ bi m. A ba a σ, ncinaaσ, k'a Sotaana zaar ba, bi k'a a so ze paηηa σ bi tɔ ma.

¹⁵ K'a a da ma, a guoo kɔ lonno ni η ni, nyi kɔ η n'a bam ze m a mɔsɔrbaa tekka ma rɔ wɔɔ yɔ.

¹⁶ Bala, Yeezuu bi, maleekaro beε an n'a dare η han y, Abraham nyino wɔɔ an n'a dare η han.

¹⁷ Bi y'a ka, an yi pakra k'an a ba am a danyino wɔɔ m hɔ haay nɔ σ, k'a wɔ σ, a yi η mannɔbɔr jɔtaare kɔ taalerazaa m, a m cicirzerezaa, a zibəθ bi nɔ σ Woso lεε. K'a guoo mimbɔnyaaro sugur yi, a ka η σ.

¹⁸ Bi, keere naa, a a da ma an a da guoo kɔ η ni makra lεε rɔ wɔɔ han, bala, a miηηa makra yi, an fir yi.

3

Yeezuu lε da Moyiisi ra

¹ Naa tɔ ma bi, m danyino wosogoo, Woso y'awɔɔ bir sɔ k'awɔɔ n yi a guoo. K'a a hɔon da Yeezuu ma miηηa, bala, Woso y'a nyɔɔ k'an bi yi sɔrakare kɔ wɔɔ n'a pa dam bi mannɔbɔr jɔtaare.

² Sɔra m, Yeezuu zi kɔ Woso a bɔ σ k'an a ba bi ba taalera nɔ σ, amba Moyiisi nyinta an a ba bi m, n n a da Wosoci σ, n σ: «Moyiisi yi taalerazaa zibəθ kɔ Woso a ka σ haay a guoo wɔɔ barla bi nɔ σ.»

³ Gúaa k'a cɛ dɔ b'i daure yim an lɛ da cɛ bi miŋŋa m. Ncɪnaaʊ bi, Yeezuu a ga lɛbɔure gúta m an lɛ da Moyiisi lɛbɔure ra.

⁴ Cɛ k'an ta ʊ haay, gúú yɪ ŋ dɔ, an bɔkare, Woso ɪ hɔ woo... da.

⁵ Kɔ Moyiisi nɪ, zibəənyɪ m, ta a ʊ a lɛ ra zi kɔ Woso a ka ʊ haay a gúú wɔɔ barla bi nɔ ʊ, a zibəə bi, hɔ kɔ Woso ʊ k'a hɪ bi kasetɪ a a ka.

⁶ Bi, kɔ Krista nɪ, a m Woso Nyɪ an nɪ dɪgare a Zɪ bi har bi nyasum ma, taalera nɔ ʊ. A har bi, wɔɔ m, kɔ wɔɔ gúta sɪrakare nɔ ʊ, ʊ n'ʊ heer nyɔɔm hɔ kɔ wɔɔ ta ʊ heer lɛ bi nɔ ʊ.

Woso hoonsire kare a gúú wɔɔ ʊ

⁷ Naa tɔ ma m, amba Sent-ɛspri n'a hum bi, a ʊ:

K'awɔɔ Woso leer ma her dɔmum naa ʊ,

⁸ a b'a gu ma, amba awɔɔ nyunta a bɪsɪ ka ma biisi bi nɪ y,

amba hinni k'awɔɔ nyunta a makra ba poo ʊ bi nɪ y.

⁹ Ncɪnaaʊ m Woso n a hɪ, a ʊ:

Poo ʊ b'ʊ bi, awɔɔ yaabɔɔ wɔɔ mɔɔ kɔ k'a dɪga hɔ kɔ mɔɔ n'a bam bi ma,

bi, ŋ hɔ kɔ mɔɔ ba bi yɪ, dɔɔraa bam busi.

¹⁰ Naa y'a ka mɔɔ nɔ n ma ʊ kan gúú nɔɔn duro kɪ,

m a hɪ, m ʊ:

A nyonnyɔɔ ŋ nawum a hɔɔndare nɔ ʊ tee...,

ŋ n hɔ kɔ mɔɔ lɛ n taa ŋ gɔr zi bi jɪ dɔ y.

¹¹ Naa y'a ka mɔɔ nɔ n ma ʊ, mɔɔ n m wer si, m ʊ:

Ŋ bi hoonsire kɔ mɔɔ ʊ kɔ m a ka ŋ ʊ bi yim fɪga y.

¹² M danyinɔ, k'a dundo a zi, k'awoo gosɩ bi nyinta heer bonyaa m a n a gu sirakare ma, a n a bo Woso k'an mɩsr b'ɔ y.

¹³ Bi, an ta ɔ bi, k'a bir kɔ heer yom domum biyæ, a b'a hi a ɔ k'a do booti ma y. K'a bir a bare ncinaas, kɔ gosɩ b'a mɩŋa to kɔ mimbonyaa n bra ba ni y.

¹⁴ Bala, Krista hojirlezanno n woo m, bi, kɔ woo goota sira kɔ woo ka a sɩŋida ɔ bi m kooɔ, an ta an a tekka ku.

¹⁵ Ho kɔ Wosoci bi n'a hum bi, moo m ya m ni som la:

K'awoo Woso leer ma her,

a b'a gu ma, amba awoo nyinta biisi a bisɩ ka ma, a a gu ma bi ni y.

¹⁶ Nkoo i Woso leer bi ma, ηni bokare ηn'a gu ma? Goo kɔ Moyiisi η bo Ezipti ɔ haay ro woo m.

¹⁷ Nkoo Woso no ma ɔ kan η ki doora bam busi bi? Goo kɔ η mimbonyaa ba, ηni gɩnga poo ɔ b'ɔ ro woo m.

¹⁸ Woso k'a wer si, a ɔ: «Ŋ bi hoonsire kɔ moo ɔ kɔ m a ka η ɔ bi yim bi.» Nkoo a a hi η ma? Goo kɔ η bisɩ ka ma ro woo a a hi η ma.

¹⁹ Woo y'a yim so denter, kɔ η n sira ka bi y'a ka, η n a da ma, ηni hoonsire kɔ Woso ɔ k'a ka η ɔ bi yi y.

4

Hoonsire bi do ta ɔ woo to ma

¹ Ncinaas bi, ɔ nyi ba. Woso ler bo woo m, a ɔ, woo ɔ da ma ɔ hoonsire k'a ɔ k'a ka woo ɔ bi

yi. U dundo o zi muhha, ku gosu bi nyunta woo barla an jira hoonsire bi do yire zi y.

² Bala, woo lemim nyunta bi ma, amba guoo ku η nyunta poo o b'os ηn'a ma biisi ro woo m. Nj lemim bi ma, b'a nyoodo n nyunta η ma y, bala, a ma ku η y'a o bi, η n a si kan sarakare ki y.

³ Woo, k'os sira ka ro woo, woo hoonsire bi do yi. Woso hoonsire bi do mim hi, a o:

Moo m wer si m o,

η bi hoonsire ku moo o ku m a ka η o bi yim fuga y.

Meer naa do ba a o, an bokare, a a zibəə bi nya laato domum k'a durnya da o b'os.

⁴ Bala, Wosoci bi lee niηηə o, n domum saanhuna ho bi mim hi, n o: <Woso a zi haay ba, an hoon si domum saanhuna hinni o.>

⁵ Woo o ya o a yi, n a gorsira ba, n o: <Nj bi hoonsire ku moo o ku m a ka η o bi yim fuga y.>

⁶ K'a maam, guoo gosunno y'a dam ma ηn'a yi. A n bokare, guoo ku η lee ka ηni lemim nyunta bi ma ro woo, η n hoonsire bi yi y, ku η n ye ma bi to ma.

⁷ Bi y'a ka, Woso n a ya, an domum bo o, n n'a birm, n o: <Her>. Maasire k'a bi ba guta bi, a domum bi do mim hi guta David le m, Wosoci bi lee niηηə ku woo mim hi b'os, a o:

K'awoo Woso leer ma her,

a b'a gu ma y.

⁸ Denter so, ku yi a nawore i o, Zoziye wo o an hoonsire ka Israyel guoo woo o, Woso bi bi tom k'a a ya, a domum vanta mim hi y.

⁹ Ncinaa o bi, hoonsire domum ta o Woso n a cunta a guoo woo ho, an bo ku o kan domum

saanhuna hinni kō Woso hoonsire dōmum m bi kī.

¹⁰ Bala, gōaa k'a nī hoonsire kō Woso n'a kam bi yim bi, a zaa zibəə nya an nī hoon sim, amba Woso mūḡa a zi ba, an a nya an hoon si bi m.

¹¹ Ncīnaaṣ bi, ṣ ṣ tō ṣ, k'ṣ hoonsire bi do yi. Ṭ dundo ṣ zi kō wōō gōṣi bi bisi ka Woso lē ma, an a do hoonsire bi yire ma, amba gōō kō ḡ nyinta pōo ṣ rō wōō nī y.

¹² Bala, Woso lemim bi mīṣir an nī paḡḡa m. A lē ta ṣ an cem hēenm lehuyazaa han. A i gasōm gōaa ṣ an nī tam lēē kō wōō mīṣirbaa kan wōō nyi kī nī kō zēḡ ṣ b'ṣ, an nī tam lēē kō wōō yaarō kan a hūnō kī nī kō zēḡ ṣ b'ṣ. A i gōaa lētaamarō kan a hōōndarērō kō ḡ n'a heer ṣ kī dōdō kam.

¹³ Hōṣi ba ṣ, an nī wōḡ ṣ an a nyaakum da Woso lēē y. Hō k'a nī durnya ṣ haay dīḡi, an garga ra, Woso mīm ṣ. Bi, a mūḡa, ṣ woo... n nī zem bi jum a taa, an wōō lunlar mim kō wōō ba haay ma.

Yeezuu m wōō mannibər jitaare

k'a lē da haay

¹⁴ Naa tō ma bi, ṣ jum kōōkōō sīrakare kō wōō n'a pa dam bi nō ṣ. Bala, wōō i mannibər jitaare k'a lē da haay m, an der an cem brama han, an wō ṣ an lee ku Woso mūḡa zi, Woso Nyi, Yeezuu m.

¹⁵ Wōō mannibər b'i kōm wōō ma, ṣ paḡḡawarō nō ṣ. A mūḡa makra yi mim haay nō ṣ, amba wōō nī makra yim bi m, b'a n a do mimbonyaa nō ṣ fuga y.

¹⁶ Ncīnaaṣ bi, ṣ ṣ zō Woso ma a cirbēəduu bi jir ṣ heer koodə nō ṣ, a mūḡa n ta barka m an

n'a kam. U ɔ zɔ ma, k'an ɔ cicir zɛ an barka ka wɔɔ ɔ k'ɔ daahan yi, daahan letaama dɔmum ɔ.

5

¹ Kɔ wɔɔ dɔga a, wosocɛmannɔbɛr jitaare biyɛɛ bi, Woso n'a bɔŋ ɔ guɔɔ gaa ma, an n'a dare a zibɛɛ ɔ guɔɔ wɔɔ daahan tɔ ma. A zibɛɛ bi, ganwɔrɛrɔ kan mannɔrɔ ki an nɛ ŋ kam Woso ɔ, mimbɔnyaarɔ sugur yɛrɛ tɔ ma.

² K'a mɔŋŋa i paŋŋawar minno nɔ ɔ bi, a a da ma, an guɔɔ kɔ ŋ n hɔsi dɔ rɔ wɔɔ, kan guɔɔ kɔ ŋ nɛ kɔrɔm ma rɔ wɔɔ ki mim ji ma, an a da ŋ han.

³ Kɔ paŋŋawarzaa n a mɔŋŋa m bi, pakra m k'an mannɔ ba a mɔŋŋa mimbɔnyaarɔ tɔ ma sɔ, amba an n'a bam Israyel guɔɔ wɔɔ tɔ ma bi m.

⁴ Gɔsi b'a dam ma an a mɔŋŋa gore da ɔ, an a ba mannɔbɛr jitaare a zim nɛ y. Woso mɔŋŋa nɛ guaa birm an n'a dam zibɛɛ bi do ɔ, amba a a ba kan Aaron ki bi m.

⁵ Maam bi, Krista bɛɛ y'a mɔŋŋa gore da ɔ, k'a yi mannɔbɛr jitaare y. Bi, Woso mɔŋŋa y'a hi, a ɔ:

Ibu m mɔɔ Nyi,
an a sa her ma bi,
mɔɔ n'ibu Zi.

⁶ Wosoci bi lɛɛ vanta ɔ, a a hi sɔ, a ɔ:

Ibu yim mannɔbɛr dɔmum haay nɔ ɔ, amba Melkisedekki m.

⁷ Yeezuu k'a nyɔnta tara burɔ ɔ bi, a yaa da Woso m gɔta, an a wɔ zɔnzɛ m gɔta, an nyi ka kan zee gɔta ki. A n a yɛ Woso k'a a da ma an a yɔ zɛ wɔ ɔ bi han k'an a yɔ zɛ wɔ ɔ. Bi, Woso a yaa bi si, k'a nɛ yɛm Woso hɔɔnhɔ ma bi tɔ ma.

⁸ Baa kɔ Woso Nyɪ m bɪ, yɛ Woso hɔɔnhɔ ma bɪ dɔ a ɔ, a fɪryɪrɛrɔ haay nɔ ɔ.

⁹ Ncɪnaaɔ m, Woso a ka an yɪ amba a a ga m bɪ m fasti k'an yɪ bɔmbɔrezaa. Maam m, an a ba guoo kɔ η nɪ yem ma rɔ wɔɔ bɔmbɔre k'a nyare ba ɔ zaa.

¹⁰ Bɪ Woso a hɪ sɔ, a ɔ, a m mannɪbər jɪtaare amba Melkisedekki m.

K'a dundo a zi, k'a bɪ sɪrakare to y

¹¹ Wɔɔ ɪ hɔ m gɔta, k'ɔ a hɪ mim naa do nɔ ɔ, bɪ k'awɔɔ bɪr mim jɪ mam zɔɔ-zɔɔ bɪ, a jɪ dɪnda awɔɔ m wer ta ɔ.

¹² A ga a ɔ m hɔɔ tee... k'awɔɔ n a ba karɪnsaambɔɔ, kan bɪ kɪ, awɔɔ gɔta an n'a ηɔam kɔ n n'a ya n nɪ Woso lemim bɪ minno k'awɔɔ ma a sɪrakare sɪηηɪda ɔ bɪ dɪnda a m. Kɔ hɔ m, k'awɔɔ ɪ hɔbɪre gorezaa bɪm, bɪ ayy..., awɔɔ gɔta an n'a ηɔam kɔ n nɪ nyonhi ka a ɔ.

¹³ Nyɪ ɪ tɪr nyonhi mi, a n hɔ k'an tɪrga gɛɛ bɔnyaa dɔ kɔ nɪ y.

¹⁴ Bɪ, hɔbɪre gorezaa bɪ, guoo burgurɔ hɔ m, brɔɔ mim ka hɔ mɪηηa kan hɔ bɔnyaa kɪ dɔ n n'a bɔ kɔ zi m.

6

¹ Ncɪnaaɔ bɪ, ɔ cem sɪra ka Krista ɔ lɛɛkare hɔdɪndarɛrɔ nyɔgɔ rɔ wɔɔ han, k'ɔ ta lɛɛ, ɔ guoo burgurɔ hɔ dɪnda. Hɔdɪndarɛrɔ nyɔgɔrɔ wɔɔ duro jɪr ba n na: Pakra m kɔ guaa n a gɔ zibɛrɔ kɔ η nɪ tam guaa m zɛ bɪncɛ ɔ rɔ wɔɔ ma, k'an sɪra ka Woso ɔ.

² Batennɔ wɔɔ mim ba n nɪ, kan wɔrɔ kɪnka guaa ra bɪ mim kɪ, kan gɛəno mɪmbɔɔre bɪ mim

kɪ, kan durnya nyare dodo bi mim kɪ. Wɔɔ b'ɔ
yare ɔ jum k'ɔ hɔɔ noon duro dɪnda y.

³ U ta lɛɛ, ɔ hɔɔ wantɔɔ dɪnda, kɔ Woso yɛ, naa
wɔɔ ɔ k'ɔ a ba.

⁴ U makra sa gɔɔɔ kɔ η Woso lɛɛgure yɪ biisi,
ηnɪ Woso mɪsɪrbaa ganwɔrɛ yɪ, ηnɪ Sent-ɛspri si
a heer ɔ am gɔɔɔ wantɔɔ m,

⁵ ηnɪ Woso lemim mɪηηabaa kasetɪ bi, ηnɪ hɔɔ
gɔtɔɔ paηηa k'a nɪ nyɪntaη ɔ durnya daa b'ɔ bi
kasetɪ bi sɔ rɔ wɔɔ ma.

⁶ Baa kan naa haay kɪ, kɔ η y'a gu ηnɪ sɪrakare
to, gɔsɪ b'a dam ma an a ka gɔɔɔ noon duro n a
ya, ηn'a bɔ gallem hɪya hɔ ma, ηn'a mɪsɪrbaa
lɔr y. Bala, a ya η y'a ɔ ηnɪ so ra a zim ηn'ɪ Woso
Nyɪ bi wɔm gɔdarkɔra ma, ηn'a kam gɔɔɔ n'a
sɔnsɔ wɔm lɛɛ kar ɔ.

⁷ U ɔ ya, ɔ makra sa, kɔ hɔsɪra ɪ la hi yɪm tee...
an n'a mim, k'a ɪ hɔ bam mɪηηa a wɔrezanno
wɔɔ n'a bɪrɛ, naa y'a hɪnkare a ɔ, Woso tara bi
do barka da ɔ.

⁸ Bɪ, kɔ laa gɔrɔ an nɪ η bɔm kan bur kɪ, hɔsɪra
bi do nyɔɔdɔ ba ɔ y. Woso ler bɔnyaa dam n'ɔ
zɔɔ-zɔɔ, a nyambɔrɛ bi, sɛ n n'a bi m.

⁹ M gɔaa sɪbɔɔ, baa kɔ wɔɔ ɪ meer bare
nɔɪnaaɔ, wɔɔ heer kookoo gɔta awɔɔ mim bɪnce
ɔ. Wɔɔ dɔ wɔɔ ɔ, awɔɔ ɪ zaa mɪηηa ra, bɔmbɔrɛ
zaa bi m.

¹⁰ Woso tɪrga, a bi ziro k'awɔɔ n ba rɔ wɔɔ tɔ
bɔrɛ a nɔ ɔ y, ηɔare k'awɔɔ n tam kan kɪ a zi ba,
a ka a danyɪnɔ wosogɔɔɔ ɔ, a gɔɔta an n'a bam
bi, a b'a tɔ bɔrɛ a nɔ ɔ sɔ y.

¹¹ Bɪ, wɔɔ lɛ taa k'awɔɔ gɔaa biyɔɔ n gɔɔta an
bɪr a yon ɔ nɔɪnaaɔ tee..., k'an ta an dɔmɪnno

nyare ku, ku ho k'awoo ta a heer le bi n yi fasti-fasti.

¹² Woo le baa k'awoo n a ba yakozanno y, bi, k'awoo n guoo ku η sira ka ηn'i bōrle a muηa ma, ηn'i ho ku Woso a ler bo bi yim maam no woo makra sa.

Woso lerbore bi, a bi gore y

¹³ Woso k'a nyinta an ler bi bo Abraham m bi, a a wer si an a na ma. Ku gosi ba u, an le da m an n'a wer bi sire a to m bi, am naa an a wer bi si a muηa m.

¹⁴ A n a hi, a u:

Moo n wer si,
moo y'ibu barka dan u,
m yanηoo ka i u gōta.

¹⁵ Abraham ler bi bore mim da bōraama no u, an ho ku Woso a ler bo bi yi.

¹⁶ Ku guoo y'a wer sire, a si η nawom gōaa k'a le da η n'i bi to ra, bi, wer bi sire n'i mim ku η u k'a ba bi kuyire kaseti, an n'i bōtikare haay bore η bire u.

¹⁷ Naa to ma m Woso n a wer si, an a na a ler bi bore ma, ku guoo ku η n'i zem bi ho muηoo k'a η ler bo ro woo yi ro woo n a do fasti η u, a bi hoosi lorm ho k'a cinta k'a ba bi no u y.

¹⁸ Ncūnaa bi, ho huya n ta u, η b'a lōrle y, bi Woso b'a dam ma a n ηōaar ba η mim no u so y, ler bi bore kan wer bi sire ki m. Ncūnaa naa, woo ku woo u si, u b'u nyaakom da Woso zi ro woo, woo heer kookoo ho huya naa do to ma, k'u ho ku Woso woo bir ma, k'u b'a yi bi nyasu kōokoo.

19 Hɔ kɔ wɔɔ ta ɔ heer le naa do a ka, wɔɔ nɪ jɪnɪm kɔɔkɔɔ wɔɔ bɪr digə dare y. Amba kɔɔlɔɔ ɔɔta pɔyaa k'a n'a dam jɪm ɔ bɪ hɔ bɪ m. Taaheerle bɪ do n'a kam wɔɔ nɪ cenim pɛera k'a ta leɛ kɔ Woso n ta ɔ bɪ rɛ bɪ han Wosoɛ ɔ b'ɔ, ɔ nɪ gasɔm Woso mɪɪɲa zi, leɛ k'an ta ɔ b'ɔ.

20 Bɪnce bɪ do Yeezuu leɛ ka wɔɔ m, an gasɔ ɔ, gasɔ a ɔ wɔɔ tɔ ma. Bala, a a ba mannɪbər jɪtaare dɔmɪm k'a nyare ba ɔ nɔ ɔ, amba Melkisedekki m.

7

Melkisedekki bɪ, cir m,

mannɪbər m sɔ

¹ Melkisedekki bɪ, nyɪnta a ɔ Salem cir, bɪ Woso k'a le da haay bɪ mannɪbər m sɔ. Abraham k'a nyɪnta an yar ba an a da cinno ma, an a bɔ an nɪ zem bɪ, Melkisedekki ta an aa a ze ɔ, an barka da a mɪm ɔ.

² Abraham n hɔ k'an ta m haay bɪ bɔ ɔ, bu biyɛə barla deem, an a ka ɔ. Melkisedekki tɔ bɪ mɪɪɲa jɪ ba n nɪ: «Tɪrgabaa cir», an ta ɔ sɔ bɪ, nyɪnta a ɔ, Salem cir, naa jɪ ɔ k'a hɪ a ɔ: «Laafɪ cir».

³ Melkisedekki bɪ, a ba zɪ nɪ, b'a ba da nɪ y, a ba do ɔɔɔ nɪ y. A taure sɪɲɪda ba ɔ, b'a nyare ba ɔ sɔ y. Bɔ a ɔ kɔ ɔ kan Woso Nyɪ bɪ kɪ, mannɪbər m dɔmɪm haay.

⁴ K'a dɪga a, awɔɔ n a dɔ keere a ɔ, ɔɔaa ɔɔta m na? Abraham ye an hɔ k'a yɪ haay yar bɪ k'a a da ma bɪ nɔ ɔ bɔ ɔ bu biyɛə nɔ ɔ, deem an a ka ɔ.

⁵ Levii nyinoo ko η nu wosocemannubønno woo, Moyiisi lero woo le cunta η nu, ko η nu ho haay buganwore si Israyel guoo woo han, naa o k'a hu a o, a si η nawore a danyinoo woo han, an bokare Abraham yanjoon n broon m so.

⁶ Melkisedekki n nyunta Levii nyi y, an bokare a ho ko Abraham m ta m haay bi buganwore si han, an le da so bi, Melkisedekki Abraham barka da o, an bokare bi Woso lero bo m.

⁷ Bi, woo do o o, guaa k'a le da b'i tir barka da guaa poore mim o.

⁸ Levii har guoo ko η nu buganwore sim no woo, η yi gungare am guaa haay m. Bi, ko Melkisedekki k'a buganwore si bi nu, Wosoci bi y'a hure, a o: «A gare ba o y.»

⁹ Woo o da ma, o meerbaa bi nyambur, o o, Abraham k'a nyunta an buganwore bi yawora bi ka Melkisedekki o bi, Levii k'a yanjoon nu buganwore bi sim her naa, a buganwore bi ka Melkisedekki o so.

¹⁰ Bala, baa ko Levii n yi cuna domum bi do o bi, bi Abraham yanja m bi, bi y'a ka moo o, hinni ko Melkisedekki ta an aa Abraham ze o bi, Levii nyunta o hinni bi do o so, Abraham me o.

Yeezuu n mannubər jitaare amba Melkisedekki m

¹¹ Levii doguoo mannubər biyee bi, a to a o lero ko Woso η ka Israyel guoo woo o bi no o. A n bokare, ko yi an nawore i o, Levii harguoo woo mannubər zibee b'a da ma an a ka guoo n yi turga fasti, pakra bee m ko mannubər vanta n nyunta o, a zibee n bo ko o kan Melkisedekki ho ki y. Mannubər bi do bi, Aaron yanja bee do y.

¹² Bala, kɔ mannɔbɛrbaa b'a lɔr, pakra m kɔ lɛ k'a nyɩnta ɔ bɩ n lɔr sɔ.

¹³ Bɩ, mannɔbɛr vanta kɔ wɔɔ mim hɩ bɩ, wɔɔ Zuuba Yeezuu m. A ba Levii dogɔɔɔ barla y, do k'a a to ɔ bɩ gɔsɩ n nyɩnta mannɔbɛr Wosoɛ b'ɔ y.

¹⁴ Gɔaa haay a dɔ, a ɔ, Ziida do gɔaa m, Moyiisi n do naa do mim hɩ mannɔbɛnno wɔɔ mim bɩnce ɔ y.

¹⁵ Hɔ k'a n'a kam wɔɔ n mim naa do jɩ ma fastɩ bɩ ba n nɩ: Mannɔbɛr vanta n ta ɔ kɛɛɛ, Levii dogɔɔɔ wɔɔ bɩnce ɔ, bɔ b'ɔ kɔ ɔ kan Melkisedɛkɩ kɩ.

¹⁶ Lɛrɔ k'a nɩ gɔɔɔ yanɩɔɔ mim dɩndam nɔ wɔɔ tɔ ma bɛɛ m an a ba mannɔbɛr y, a ba a ɔ mannɔbɛr a mɩsɩrbaa k'a nyare ba ɔ panɩa tɔ ma.

¹⁷ Denter sɔ, Wosoci bɩ y'a hɩɛ, a ɔ:

I ba ɩbɩ nawɔm mannɔbɛr

dɔmɩm haay nɔ ɔ,

amba Melkisedɛkɩ m.

¹⁸ Ncɩnaaɔ nɩ, n nɩ lɛ k'a nyɩnta ɔ biisi bɩ ci zɛ, bala, a panɩa ba ɔ, b'a b'a dam ma an a da gɔaa han y.

¹⁹ Bala, Moyiisi lɛrɔ wɔɔ n a da ma, ɩn'a ka gɔɔɔ n yɩ tɩrga fastɩ Woso mɩm ɔ y. Bɩ kɛɛɛ naa, taaheerlɛ k'a lɛ da haay n ta ɔ, a tɔ ma m wɔɔ n'ɔ dam ma, ɔ n'ɔ zɔm Woso ma.

²⁰ A n a na ma bɩ, Woso mɩɩɩa a wer si kɔ Yeezuu n yɩ mannɔbɛr jɩtaare. Levii dogɔɔɔ wɔɔ yɩ mannɔbɛnno, bɩ wersire naa do lɔɔ n nyɩnta ɔ y.

21 Bɪ kɔ Yeezuu nɪ, Woso a cɪnta mannɪbər, an a hɪ a ɔ: «Zuuba a wer si, b'a b'a bɔrɛ a taa nɪ y. A ɔ, ɪbɪ yɪm mannɪbər dɔmɪm haay nɔ ɔ.»

22 Ncɪnaaɔ nɪ, Yeezuu tɔ ma bɪ, wɔɔ nɪ gɔaasɪbabaa k'a lɛ da biisi hɔ bɪ ra bɪ m kan Woso kɪ.

23 Hɔ vanta n ta ɔ sɔ, a ɪ yɪrɛ ɪ ɔ, Levii dogɔɔɔ mannɪbənno wɔɔ, η nyɪnta yɔɔgɔ, kɔ η nɪ gɪngam ηn'a zibəə bɪ tom bɪ tɔ ma.

24 Bɪ, kɔ Yeezuu nɪ, a garɛ ba ɔ y, a b'a mannɪbər zibəə bɪ tom gɔaa nɪ y.

25 Naa tɔ ma m, an n'a dam ma an gɔɔɔ kɔ η nɪ yom ma, k'a a zɔ Woso ma rɔ wɔɔ bɔmbɔ, dɪtaa kan dɔmɪm haay kɪ nɔ ɔ. Bala, k'a nɪ mɪsɪrbaa m dɔmɪm haay bɪ, a ɪ yaa dam Woso m dɔmɪm haay η tɔ ma.

26 Naa y'a hɪnkare a ɔ, Yeezuu n mannɪbər jɪtaare kɔ wɔɔ ɔ ga m ɔ a yɪ. A tɪrga fasi, kɔrɔma sɪ kan mimbɔnyaa sɪ kɪ ba a gɔr zi y. A mɪsɪrbaa y'a hɔ kan mimbɔnyaabənno hɔ kɪ, Woso a busu, an nɪ hɔ haay burə ɔ.

27 A n bɔ kɔ ɔ kan biisi mannɪbənno jɪtanno wɔɔ kɪ y, pakra bɛɛ m k'an mannɪ ba dɔmɪm biyəə a mimbɔnyaarɔ tɔ ma, k'a bɔkare a gɔɔɔ vantɔɔ wɔɔ hɔ ba y. Ga k'a ɔ gɔdarkɔra ma bɪ, a mɪηηa a ka am mannɪ hɔ bɪ m, gallem deem taan... dɔmɪm haay minto.

28 Moyiisi lɛrɔ wɔɔ mannɪbənno jɪtanno wɔɔ, gɔɔɔ m, bɪ tɔ ma bɪ, η yɪ kɔrɔma bam. Bɪ ler kɔ Woso a bɔ, an a wer si lɛrɔ wɔɔ cenle jɛ ɔ bɪ, a Nyɪ k'a mɪηηa a ka an a ba mɪηηa fasi dɔmɪm haay tɔ ma b'a cɪnta mannɪbər jɪtaare.

8

Yeezuu n woo mannibər jitaare

¹ Ho kʉ woo ʉ k'ʉ a hi bi ba n ni: Mannibər jitaare kʉ woo mim hi bi, woo n ta m denter, a ʉ nyɪntam cirbæə nɔ ʉ, Woso k'a a so ho haay ʉ bi jir ʉ arzana ʉ.

² A mannibər jitaare zi an n'a bam b'ʉ Woso taʉre nɔ ʉ, pɛerace paan... kʉ Woso a do, guoo bæe y'a do bi nɔ ʉ.

³ Mannibər haay zibæə n ganwɔrɛrɔ kan mannirɔ ki ka Woso ʉ m, a a ga m sɔ, kʉ woo mannibər jitaare bi n bir ho m k'a ka Woso ʉ sɔ.

⁴ Kʉ durnya naa do guaa ni, a b'a dam ma an yi mannibər y. Bala, mannibənno ta ʉ kara, ŋ'n'ʉ mannirɔ kam Woso ʉ amba Moyiisi lerɔ a hi bi m.

⁵ Bi, mannibənno woo duro zibæə bi, mannibər zibæə paan... k'a ni arzana ʉ bi bɔkɔre m, a makra m. A do m ba Moyiisi nyɪnta k'a pɛerace do a ka Woso ʉ bi m. Woso a hi m, a ʉ:

I tɔ ʉ k'ʉ pɛerace bi do

k'an yi hodeem

kan moɔ n a hɪnka ʉbi m

ci bi burɔ ʉ bi ki.

⁶ Bi keere naa, mannibər zibæə k'a le da brɔɔ ho bi ra gɔta bi Yeezuu n n'a bam. Bala, am guaaɪbabaa k'an miŋŋa an le da bi zekɔrazaa, guaaɪbabaa bi do jir bi, lerbɔrɛrɔ miŋŋɔɔ kʉ ŋ le da a yo ma.

Guaaɪbabaa gusire kan a daa ki mim

⁷ Kɔ nyunta lɛɛkare gɔaasɩbabaa b'ɔ zore, a bɩ yɩm pakra kɔ gɔaasɩbabaa k'an mɩŋŋa an lɛ da n sompi a yaa ɔ y.

⁸ Bɩ, Woso nyaa ba kan a guɔɔ wɔɔ kɩ, ŋ kɔrɔmarɔ tɔ ma, a ɔ:

Dɔmɩnnɔ ɩ zem, mɔɔ m bɩ gɔaasɩbabaa daa dam Israyel guɔɔ wɔɔ ma, kan Ziida guɔɔ wɔɔ kɩ.

⁹ Gɔaasɩbabaa bɩ do bɩ bɩr yɩɛ, am gɔaasɩbabaa kɔ mɔɔ da ŋ zɩɔ ma bɩ nɩ y,

hinni kɔ mɔɔ ŋ gaa ŋ wɔ ma, m bɔ ŋ nɩ Eziptɩ ɔ bɩ, ŋ n ta a lɛ ra gɔaasɩbabaa bɩ do nɔ ɔ y,

bɩ tɔ ma m, mɔɔ nɩ m bɔ ŋ ɔ.

Mɔɔ m Zuuba, mɔɔ ɩ meer bɩ ba.

¹⁰ Dɔmɩnnɔ nɔɔn duro jɛ ɔ, gɔaasɩbabaa kɔ mɔɔ n n'a dam Israyel guɔɔ wɔɔ ma bɩ, ba n nɩ:

Mɔɔ yɩ m lɛrɔ wɔɔ dare ŋ hɔɔn ɔ, m ŋ gɔrsɩra ba ŋ heer ɔ.

Mɔɔ yɩɛ ŋ Woso, ŋnɩ yɩ mɔɔ guɔɔ.

¹¹ Ŋ gɔsɩ bɩ nyɩntaŋ ɔ k'a a ka ma k'a hɔ dɩnda a mim nɩ y,

gɛɛ a danyɩ m an bɩr a hɩɛ a ɔ, a ka k'ɩ Zuuba dɔ.

Bala, ŋ haay mɔɔ dɔm, an a sa ŋ poore ma an ta m ŋ gɔtɔɔ ma.

¹² Mɔɔ yɩ ŋ kɔrɔmarɔ sugur kare ŋ ɔ, mɔɔ bɩ ŋ mimbonyaarɔ tɔ dare m nɔ ɔ y.

¹³ Woso k'a bɩr an nɩ gɔaasɩbabaa daa mim dɩndam bɩ, naa ɔ k'a hɩ a ɔ, lɛɛkare gɔaasɩbabaa bɩ ba a ɔ hɔgusire. A n bɔkare hɔ k'a gusi, b'a zibəə ba ɔ bɩ, a nyaanum zɔɔ.

9

Guaasibabaa gusire bi mannibønno zibəə

¹ Læekare gūaasibabaa bi nɔ ɔ bi, lɛrɔ nyɪnta ɔ ɪn'i yaa bi dare zaarɔ hunkam, guoo woo cɛ do so k'a bir yaa bi danj ɔ.

² Cɛ bi ba ɪ y'a ɔ pɛera m, a nɔ n huɪya, læekare hɔ bi bir ɪ nawom læe k'an junjɛem Woso ma. Læe bi do ɪ fitire bi kan mɔrcɪntarahɔ bi ki, bur kɔ ɪ n'a kam Woso ɔ bi ki kuntə ɔ.

³ Cɛ nɔ huɪyazaa bi, pɛera ɪ y'a ta a lɛ ma, cɛ nɔ bi do Woso taure bɪncɛ m.

⁴ Læe bi do ɔ bi, mannɪduu ɪ y'a ba sarma m, ɪn'a cɪnta b'ɔ, tidəər nyisi senyaure mɔr m bi, cɛ nɔ bi do ɔ so bi, daka kɔ ɪ y'a ba gɔ m, ɪn'a lihi sarma m bi cɪnta ɪ y'a ɔ b'ɔ, daka bi do bir ɪ nawure, ɪ ɔ, *gūaasibabaa daka. Daka bi nɔ ɔ bi, laaga nɪ b'ɔ ɪn'a ba sarma m, ɪnɪ *mann zar ɔ, Aarɔn bənkə k'a vu da bi nyɪnta daka b'ɔ so, jaa wargarɔ huɪyoo kɔ Woso a gūaasibabaa gursira ba ɪ ma rɔ woo nyɪnta daka b'ɔ so.

⁵ Gūaasibabaa daka bi burə ɔ bi, hoo ɪ yɪ ɪ ba huɪya ɪ zarɔ n ta ɪ ma, malɛkarɔ makra m, hoo woo duro jɪ ɔ k'a hɪ a ɔ, Woso ɪ læe bi do ɔ. A zarɔ woo ku ɪ y'a ɔ læe kɔ n nɪ mimbɔnyaarɔ sugur yɪre mannihɔ ma zaasum ma bi ra. Woo bi toore yɪm dutaa k'ɔ hoo nɔɔn duro mim dɪnda fast y.

⁶ Pɛeracɛ bi mɔdrɔ woo cɪncɪnta ɪ y'a ɔ biyəə kan a bɪncɛ ki, mannibønno woo nɪ gasum cɛ bi nɔ læekare hɔ b'ɔ dɔmɪm biyəə ɪn'a zi bam.

⁷ Bi, cɛ nɔ huɪyazaa bi, mannɪbər jɪtaare bi y'a deem taan... nɪ gasum b'ɔ, dɔɔraa nɔ ɔ gallem

deem. Gasɔ an nawom b'ɔ hɔbɩsɩ huɩya ma m k'a ka Woso ɔ, k'a a miɩɩa mimbɔnyaarɔ sugur yɩ, kan Israyel gɔɔɔ wɔɔ mimbɔnyaarɔ kɔ η y'a ba badɔ nɔ ɔ bi sugur yɩre ki.

⁸ Hɔɔ nɔɔn duro haay naa, η sa Sent-Ɛspri ɔ k'a hɩnka wɔɔ m a ɔ, kɔ ce nɔ lɛkarezaa bi gɔɔta an ta ɔ, zaa ba ɔ cɩna gɔɔɔ n ni gasom Woso taure bɩnce b'ɔ y.

⁹ Hɔɔ nɔɔn duro ni hɔ k'an ta ɔ her-her naa hɩnkam. N jɩ ɔ k'a hɩ a ɔ, ganwɔrɔrɔ kɔ gɔɔɔ ni η kam Woso ɔ kan hɔbɩsɩrɔ mannɩrɔ ki rɔ wɔɔ, η b'a dam ma ηn'a ka gɔɔɔ kɔ η ni η kam nɔ wɔɔ heer hu n bɔ y.

¹⁰ Hɔɔ wɔɔ duro haay, hɔbɩre kan homire ki bankare kan wɔɔ zɩfɔrɔ hɔbɩre zaarɔ ki, ηn'a dɩnda gɔɔɔ m. Durnya naa zibɔɔ hɔɔ m. Nyɩnta η y'a ɔ kɔ η ni tolle ba ηni dɔmɩm kɔ Woso hɔ haay lɔr ɔ bi ku.

¹¹ Bi kɛere naa, Krista bɔr, mannɩbɔr jɩtaare m, a ɩ bɔr hɔɔ miɩɩɔɔ kɔ η ni ta ɔ her lɔ nɔɔm m. Ce k'a n'a zi bi ban ɔ bi gore kan a miɩɩabaa ki lɛ da biisi pɛerace bi m. Gɔɔɔ bɛɛ ce bi do do y, durnya naa hɔ bɛɛ y.

¹² Krista k'a gasɔ lɛɛ kɔ Woso n ta ɔ b'ɔ bi, a n gasɔ bɔnsannɔ kan dinnyɛennyɩnɔ ki ma ni y. Gasɔ a ɔ b'ɔ a miɩɩa ma m gallem deem taan... dɔmɩm haay tɔ ma. Ncɩnaaɔ ni, an bombɔre k'a nyare ba ɔ yɩ an a ka wɔɔ ɔ.

¹³ Biisi bi, bɔnsannɔ kan ηɔannɔ ki n ni η zunze m, ηn'i zullur zem sɔ ηn'a dam se re, ηni ma bi, kan zullur bi suu bi ki sare, ηn'a zunzasom gɔɔɔ kɔ η kɔrɔmarɔ ba, a minkɔm bi nɔ ɔ rɔ wɔɔ ma, ηni η hu bɔ yɩnnɩbayɩrɔ wɔɔ

mim nɔ ɔ.

¹⁴ K'a ɪ yɪɾɛ ɪ ɔ, hɔbɪsɪɾɔ wɔɔ ma a da ma an guɔɔ hu bɔ, k'a maam, Krista ma b'i lɛ da haay. A a mɪŋŋa ka Woso ɔ amba mannɪ k'an mɪŋŋa an lɛ da bɪ m, Sent-Espri k'an mɪsɪɾ dɔmɪm haay nɔ ɔ bɪ paŋŋa m. A ma b'i wɔɔ heerlɔ wɔɔ sɔrgɔm, kɔ wɔɔ bɪ minno kɔ η nyɔɔdɔ ba ɔ rɔ wɔɔ ba y. Kɔ wɔɔ n Woso k'an mɪsɪɾ bɪ zi ba.

¹⁵ Krista k'a naa ba bɪ y'a ka, an a ba guɔɔ kan Woso kɪ zekɔrazaa, gɔaasɪbabaa daa a a cɪnta η bire ɔ. A ba a ɔ nɔɪnaaɔ, kɔ guɔɔ kɔ Woso η bir lɔ wɔɔ n hɔɔ kɔ η nyare ba ɔ, Woso nɪ η ler bɔ rɔ wɔɔ yɪ, kɔ gɔaa ga bɪ tɔ ma m, Krista m. A zɛ b'i guɔɔ yɔm mimbɔnyaarɔ kɔ η yɪ η ba, gɔaasɪbabaa gusire bɪ zuure dɔmɪm ɔ b'ɔ rɔ wɔɔ wɔ ɔ.

¹⁶ Kɔ gɔaa ci ba an a hɔnta jirle zaa hunka, kɔ n a jir a zɛ jɛ ɔ, hɔnta bɪ b'a dam ma an jir k'a zaa bɪ bɛɛ ga y.

¹⁷ Bala, k'a zaa bɪ n ga, ci k'a ba bɪ nyɔɔdɔ ba ɔ y, bɪ k'a zaa bɪ bɪ ga, ci bɪ nyɔɔdɔ ta ɔ kɛɛɛ.

¹⁸ Naa y'a ka, lɛɛkare gɔaasɪbabaa bɪ nɔ ɔ bɪ, an yɪ pakra kɔ ma n nyɪnta ɔ, kɔ gɔaasɪbabaa bɪ n a dɔ an a zi ba.

¹⁹ Biisi bɪ, lɛɛ Moyiisi a ka, an lɛrɔ kɔ Woso a ka bɪ pa da haay Israyel guɔɔ wɔɔ m. A n bɔkare an *hizɔp gɔ sa, serka piinɔ n ta ma, an a nyɔɔ dinnyɛennyɪnɔ kan bɔnsannɔ kɪ ma ma, kan hi kɪ, an a zaasɔ lɛrɔ ci bɪ ma, kan guɔɔ wɔɔ kɪ ma haay.

²⁰ A n a hɪ, a ɔ: «Ma naa do n'a kam Woso nɪ gɔaasɪbabaa dare awɔɔ ma. Woso lɛ taa k'awɔɔ n ta a lɛ ra gɔaasɪbabaa bɪ nɔ ɔ.»

21 Moyiisi ma zaaso pɛɛɾaɕe bi ma so, kan yaa bi dare mɔdro woo haay ki ma.

22 Lero woo no u, pakra m ku n ni ma sa n ni ho guta hu bo m. Bi, ku ma n a lo so, Woso bi guoo mimbonyaaro sugur kare η u y.

Krista ma i guoo mimbonyaaro

gure η ma

23 Hoo noon duro, hoo ku η ni arzana u bi makraro m, b'a yi pakra ku n ni η hu bo amba woo yi bi m. Bi, arzana hoo woo miηηoo le taa mannuro ku η miηηabaa le da fasti ma.

24 Bala, pɛɛɾaɕe ku guoo a ba bi bee Krista gasu u y, pɛɛɾaɕe bi do bi, lee ku Woso n ta u paan... bi makra m. Krista bi, gasu a u arzana u, lee ku Woso n ta u b'u, an ni b'u woo to ma.

25 Zuforo woo manniɔer jitaare bi, gasu a tir a u Woso taure bince u b'u gallem deem doora biyoo no u, hoɔɔɔ ma m. Bi ku Krista ni, a n gasu Woso zi k'a miηηa ba manni gallem hoka y. A miηηa ka a u vugur.

26 K'a bee y'a ba ncinaaɔ, pakra m k'an fir yi gallem hoka an a sa durnya siηηida ma, an lee kum her la. Bi, bor a u, gallem deem taan... biisi domunno noon nyare ma, an b'a miηηa ka manni, k'a mimbonyaa zaar ba.

27 Pakra m ku guaa biyoo n ga gallem deem taan..., bi je u, Woso n a zaa dudo ka.

28 Ncinaaɔ m so, Krista n a miηηa ka manni, an ga gallem deem taan... k'a guoo guta mimbonyaaro gu η ma. A y'a yare an bor, k'a bi bor, mimbonyaaro bee an ni zem k'a b'a gu guoo

ma y, ze an nawom k'a bi gúú kú η n'a mim dam nɔ wɔɔ bombɔ.

10

¹ Moyiisi lero wɔɔ, hɔɔ muηηɔɔ kú Woso n nu zem b'a ka wɔɔ ɔ rɔ wɔɔ ηnu η hunkam, hɔɔ wɔɔ duro bæe nu η mi y. Manniro kú η nu η bam tee... rɔ wɔɔ hɔdeem, ηnu η bam dɔɔraa biyæə, η bare nyare ba ɔ y, bi, η b'a dam ma ηnu gúú wɔɔ ba turga y.

² Gúú kú η nu yaa bi do dam Woso m nɔ wɔɔ, kú yaa bi do dare ɪ wɔ ɔ, an η mimbunyaarɔ gu η ma fasti, η b'a yare ηn'a heer kú η ɔ a mimbunya ba y, bi manniro wɔɔ bare nyam sɔ.

³ Sura nɔ ɔ, manniro wɔɔ duro bare bi, gúú mimbunyaarɔ an nu η tɔ dare η nɔ ɔ dɔɔraa biyæə.

⁴ Bala, ηɔanno kan bɔnsanno ki ma b'a dam ma fuga an gúú mimbunyaarɔ gungu η ma y.

⁵ Naa y'a ka, Krista k'a bɔr durnya ɔ bi, an a hi Woso m, a ɔ:

Ibu le baa manni ma, bi ganwɔre nu y, bi y'a ka ibu n mesim ka mɔɔ ɔ.

⁶ Hɔbɪsɪrɔ kú η nu η dam se re k'a η ka ɪ ɔ rɔ wɔɔ bir ibu nɔ yire y, mimbunyaarɔ sugur yire manniro wɔɔ bir ibu nɔ yim sɔ y.

⁷ Naa tɔ ma m mɔɔ n a hi, m ɔ,
Woso ra, mɔɔ ba n nu, ze mɔɔ nawom kú m b'i hɔɔnhɔ ba,
amba hɔ kú n y'a gursura ba mɔɔ mim bince ɔ lero ci bi nɔ ɔ bi m.

⁸ Læe a ka an a hi a ɔ:
Ibu le baa manniro ma,
b'ibu le baa ganwɔrɔrɔ ma y,

ibuu le baa hooiburoo ko ŋ yi ŋ da se re ro woo ma so y,

b'ibuu le baa mimbunyaaroo sugur yure mannuroo woo ma so y, ibuu bir ŋ ŋoore y.

A n bokare, mannuroo woo duro bare a ga m, leroo ci bi no o.

⁹ A n a ya an a na ma, a o:

Woso ra, moo ba n ni, ze moo nawum ku m b'i hoonho ba.

Yi a o ncinaas, Woso n biisi mannuroo woo haay ci ze, an Krista manni bi sompi ŋ yaa o.

¹⁰ Ko Yeezuu Krista Woso hoonho ba, an a miŋŋa sa an a ba manni gallem deem taan... bi y'a ka, woo n'o ba turga Woso mii o.

¹¹ Zifuroo manni b'eenno woo, jim ŋ nawum domum biyoo ŋn'a zi bi bam, ŋni mannuroo deem-deem no woo bam, an bokare mannuroo woo duro b'a dam ma fuga ŋni guoo mimbunyaaroo gongoo ŋ ma y.

¹² Bi ko Krista ni, manni deem taan... a a ba guoo mimbunyaaroo to ma, manni naa do bare nyoo do bir nyam fuga y, bi je o an ta an aa nyinta cirbae no o Woso jir o.

¹³ Keere naa, do a nawum ma, ko Woso n a junnoo da a wo o.*

¹⁴ Ncinaas ni, manni deem taan... to ma, an a ka guoo k'a ŋ mimbunyaaroo sorgo ŋ ma ro woo n a ba turga fast domum haay no o.

¹⁵ Sent-Espri i naa hum woo m paan... denter. Bala, a y'a hire ncinaas, a o:

¹⁶ Zuuba y'a hire a o,

---

* **10:13 10.13** «da a wo o» zifuroo zi bi, junnoo nyoo a gam taa i to ŋ la bi, k'a hi a o, bor a o ŋ la.

gʷaasɪbabaa kʷ mɔɔ n n'a dare η ma dɔmɪnnɔ
nɔɔn jɛ ʊ bɪ ba n nɪ,
mɔɔ yɪ η lɛrɔ wɔɔ dare η heer ʊ, m a gʷɪrsɪra ba
η hɔɔn ʊ.

¹⁷ A n a ya an a na ma, a ʊ:

Mɔɔ bɪ η mɪmbɔnyaarɔ kan η kʷɔrɔmarɔ kɪ tɔ
dare m nɔ ʊ y.

¹⁸ A n bɔkare, kʷ Woso mɪmbɔnyaarɔ sugur ka
bɪ, a n a ga m dɔ kʷ gʷɔɔ n mannɪ ba k'a
mɪmbɔnyaarɔ sugur yɪ y.

U jim kɔɔkɔɔ sɪrakare nɔ ʊ

¹⁹ Naa tɔ ma bɪ, m danyɪnɔ, wɔɔ heer kookoo
kɛɛɛ k'ʊ gasʊ lɛɛ kʷ Woso n ta ʊ b'ʊ, Yeezuu ma
bɪ mannɪ bɪ tɔ ma.

²⁰ A pɛɛra k'a ta Woso taʊɛ bɪnce bɪ rɛ bɪ
kaansʊ kʷ wɔɔ n gasʊ. A zaa daa gʷ wɔɔ m, zaa
mɪsɪr m. Pɛɛra k'a kaansʊ bɪ, a mɪɲɲa mɛ bɪ m.

²¹ Wɔɔ ɪ mannɪbɛr jɪtaare m, a m Wosoɛ bɪ
nyasʊm minzaa.

²² K'a maam, k'ʊ ʊ zɔ Woso ma kan ʊ heer kɪ
haay, heerkoodɛbaa m sɪrakare denter nɔ ʊ, heer
kʷ zi bɔnyaa haay bɔ ʊ Yeezuu ma tɔ ma, kan mɛ
k'a sɔrgɔɛ yɪ hi mɪɲɲa m kɪ.

²³ U taaheerɛ kʷ wɔɔ n ta m, ʊ n'a pa dam bɪ
nyasʊ kɔɔkɔɔ, bala, wɔɔ dɔ denter m, ʊ ʊ, hɔɔ
kʷ Woso η ler bɔ wɔɔ m nɔ wɔɔ, a yɪ η kam wɔɔ
ʊ.

²⁴ U bɪr ʊ dam kʷ han, zi mɪɲɲɔɔ ηʊare kan η
bare kɪ nɔ ʊ.

²⁵ U b'ʊ gʷ ʊ sokɔmarɔ tare ma y, ʊ bɪ yɪ am
gʷɔɔ gʷɔɪnnɔ kʷ η mɪnkɛ yarɛ n nɔ wɔɔ nɪ y.
Bɪ, an ta ʊ bɪ, ʊ bɪr kʷ heer yom, ʊ bɪr a bare

ncinaaɔ, bala, awɔɔ dɔ a ɔ, Zuuba dɔmum y'a zɔm.

²⁶ Bala, kɔ wɔɔ sira dɔ, ɔ tɔ ka, ɔ ɔ gu ɔ nɪ mimbɔnyaa bare, manni vanta ba ɔ dɔ an nɪ mimbɔnyaaɔ gongom wɔɔ ma y.

²⁷ Kɔ wɔɔ ba ncinaaɔ, hɔ k'a gɔɔta wɔɔ m bɪ, nyibəə wɔɔ nɪ ba n bir a nɔ ɔ, ɔ bir dɔm mim k'a nɪ wɔɔ yim bɪ ma, mim bɪ do bɪ, dɔdɔyarle k'a nɪ wɔɔ yim, ɔ gasɔ sɛ gɔta k'a nɪ Woso jɪnno bɪm bɪ m.

²⁸ Kɔ gɔaa bɪsɪ ka Moyiisi le bɪ ma, a bɪsɪ bɪ kare kasetizanno n ta ɔ hɪya, gɛɛ kaako, a zaa bɪ zɛ n nawom gər, cicirzɛɛ ba ɔ y.

²⁹ Bɪ, kɔ gɔaa Woso Nyɪ bɪ gore bɔ ɔ, bɪ zaa n a ga firyɪɛ m an le da ra? Bala, naa zaa bɪ, dɪga a ɔ, ma kɔ Woso a sa an gɔaasɪbabaa da an a mɪŋŋa sɔrgɔ m bɪ ma hɔnbɪr. Sent-ɛspri k'a nɪ barka kam wɔɔ ɔ b'a n'a sonsɔ wom sɔ.

³⁰ Bala, wɔɔ Woso k'a hɪ, a ɔ: <Mɔɔ nɪ zɪm bɔm, mɔɔ n'a sompim gɔaa n'ɔ> bɪ dɔ. A a hɪ sɔ a ɔ: <Zuuba y'a gɔɔɔ wɔɔ dɔdɔ kam.>

³¹ Kɔ Woso k'an mɪsɪr bɪ gɔaa ku, k'a dɔdɔ ka, a yɪɛ a zaa ma kɔsɪ maam-maam.

³² Nyɪnta k'awɔɔ ɔ biisi, a sɪrakare daa baa ma, a Woso leegure yɪ, a fir yɪ gɔta, a a gu a jim kɔɔkɔɔ zoo bɪ bare nɔ ɔ bɪ, k'a tɔ da a nɔ ɔ.

³³ Dɔmum bɪ do ɔ bɪ, gɔɔɔ tɪr awɔɔ sonsɔ wɔ, ŋnɪ fir ka awɔɔ ma gɔɔɔ gaa ɔ, awɔɔ tɪr a dam gɔɔɔ kɔ ŋ nɪ fir yɪɛ ncinaaɔ sɔ rɔ wɔɔ han.

³⁴ Awɔɔ kɔ, gɔɔɔ kɔ n yɪ ŋ du Krista tɔ ma rɔ wɔɔ minto, gɔɔɔ awɔɔ hɔnta yɔ awɔɔ m, awɔɔ n yɛ a to kan heernyɔɔ kɪ. Bala, awɔɔ dɔ a ɔ, awɔɔ ɪ hɔnta k'a mɪŋŋabaa le da bɪ m, bɪ nyare ba ɔ y.

³⁵ Naa tɔ ma bɪ, a bɪ heerkoodebaa k'awɔɔ n ta m sɪrakare nɔ ɔ bɪ to y, awɔɔ zem bɪ ganwɔrɛ gɔta yɪ.

³⁶ Pakra m k'awɔɔ n bɔr a ma k'a a da ma, a hɔ k'a Woso nɔ yɪ bɪ ba, k'a hɔ k'a ler bɔ bɪ yɪ.

³⁷ Naa y'a ka Wosoci bɪ n a hɪ, a ɔ:
A gɔɔta poore, poore tɔkke,
gɔaa k'a nɪ zem bɪ n bɔr,
a bɪ maasɪrɛ bare y.

³⁸ Bɪ, gɔaa k'an tɪrga mɔɔ mɪm ɔ bɪ, a mɪsɪrbaa bɪ ba a nawɔm sɪrakare nɔ ɔ.
Bɪ, k'a zaa a bɔ a jɛ m, mɔɔ heer bɪ yɪm nyɪnta kan kɪ dɔ y.

³⁹ Gɔɔɔ kɔ η tɪr a bɔ a jɛ m, ηnɪ nyaam nɔ wɔɔ bɛɛ m wɔɔ nɪ y. Sɪra wɔɔ n'a kam, ɔ nyɪro wɔɔ bombɔrɛ tɔ ma.

11

Gɔɔɔ kɔ η sɪra ka biisi rɔ wɔɔ zibəəro

¹ Sɪrakare bɪ, kasɛtɪ m gɔaa n ta m a heer ɔ, a ɔ, a hɔ k'a ta a heer lɛ bɪ yɪm, an a dɔ paan... a heer ɔ a ɔ, hɔ k'a bɪr yɪm mɪm m bɪ ta ɔ denter.

² Gɔɔɔ kɔ η nyɪnta biisi rɔ wɔɔ, η sɪrakare y'a ka Woso nɔ η yɪ η la.

³ Sɪrakare y'a ka wɔɔ n a dɔ ɔ ɔ, Woso ɪ durnya da a lemim m. Ncɪnaaɔ bɪ, hɔ k'a nɪ yɪm mɪm m haay naa, a to a ɔ hɔ kɔ mɪm bɪr a yɪm nɔ ɔ.

⁴ Abel sɪrakare y'a ka an manɪ k'a mɪɪɪabaa cem Kayɛn hɔ han ba an a ka Woso ɔ. A sɪra bɪ kare y'a ka Woso n a hɪ a ɔ, a tɪrga a mɪm ɔ, bala, Woso mɪɪɪa ye a ganwɔrɛrɔ wɔɔ ma. Abel ga, bɪ, a sɪrakare tɔ ma bɪ, a gɔɔta an nɪ meer bam.

⁵ Enok sirakare y'a ka Woso n a busu a zi, b'a n ga y. Guoo n a ka ma bi η n a yi y, ku Woso a busu a zi bi to ma. Wosoci bi y'a hire a u, ku Woso n bokare an Enok busu a zi bi, Woso no yi ra.

⁶ Woso no b'a dam ma an yi gosti ra, k'a zaa n sira ka y. Bala, guaa k'a n'a zom Woso ma b'a ga m an sira ka a u Woso ta u, an sira ka so a u, Woso gan wom guoo ku η n a kam ma k'a a do ro woo ma.

⁷ Sirakare y'a ka Nowee n zu ho ku Woso a hi m b'u. Minno ku η ni zem bi ba ro woo a lee ka an a hi m. Nowee n ho woo duro yi a mim ni y, b'a gu an zu ho ku Woso a hi b'u. A kooloo guta ba an gaso u kan a hargoo ki, ηni bolem yi. Yi a u ncinaau, an a hinka a u, a zamaana guoo woo bunyaa, a sira bi kare to ma, Woso n diga a guaa tirga.

⁸ Woso k'a Abraham bir bi, sirakare y'a ka, an ye Woso ma, an ta tara ku Woso n'a kan u k'an yi a hojirle bi ra. A n a hor a ku b'u, b'a n a do ku ta a nawom ka y.

⁹ A sira bi kare y'a ka an nyinta ku ku Woso a ler bo m b'u, am saana ho bi m. Nyinta a u peeracero u, Izakki kan Zakooob ki nyinta peeracero woo u so. Lerboere deem-deem bi Woso a bo broo m.

¹⁰ Bala, Abraham bi, do a nawom ku k'a jur panja n ta u bi ma, k'a nyinta u. Woso miηja n ku bi do dorezaa.

¹¹ Abraham sirakare y'a ka an wo u an nyi yi, bi ma bi, a gusi an cem nyiyire domum han, a lu Saara maam so. Bi, a a gu an sira ka a u, Woso ho k'a ler bo a m bi bam.

12 Yı a u ncınaaυ, guaa deem taan... naa tō ma, baa k'a gusi an a zō zē ma bı, yaηηōō n nyınta u gōta, am monyaarō hō bı m, am nyıntaayaa k'a nı higōta lē ra bı m.

13 Guōō nōōn duro haay, gınga η y'a u sırakare nō u. N n hōō kō Woso a ler bō η nı bı yı y, bı, η y'a to ηnı hōō wōō duro yı laatu, ηn'a heer nyōō η tō ma, ηn'a hı η u, saanōō n'a mı, bı zaakōrezannō n'a mı sō tara burō u naa u.

14 Guōō kō η nı meer bare ncınaaυ rō wōō, a hınta η nawōre η u, a ka a nawōre a mıηηōō kō ma.

15 Kō kōrō kō η y'a bō u rō wōō kōrkōr n ta η nı, η toore yıre ηn'a bō ηnı ta η u.

16 Bı, ncınaaυ bēē y, a ka η nawōm kō k'an mıηηa an lē da ma, arzana ηn'a kam ma. Naa tō ma nı, nyannı bıř Woso zem kō n η bıř a guōō y, bala, a kō banka, kō η nı bı nyınta u.

17 Abraham sırakare y'a ka an ye k'a Izakkı zē Woso m manı, dōmım kō Woso a ka lēē k'a dıga ma bı ma. Woso mıηηa ı ler bō Abraham m k'a nyı ka u, an bōkare Abraham ye zōō-zōō k'a nyı deem taan... bı ka u manı.

18 Woso nyınta an a hı m, a u:
Izakkı n nı yaηηōō kō mōō η ler bō ıbu m nō wōō yım.

19 A dō Abraham u a heer u a u, Woso ı paηηa m k'a Izakkı mı m bō u, denter sō, Woso a ya an Izakkı ka Abraham u ı u, a mı m a a bō u.

20 Sırakare tō ma m, Izakkı n Zakōōb kan Eso kı barka da u η bootı mı m nō u.

21 Sırakare tō ma m sō, Zakōōb zē k'a b'a zō bı, a Zozef nyıno wōō barka da u. A n yo a bōnkō ma an zerga, an a lē bō Woso u.

22 Sırakare y'a ka, Zozef n Israyel guoo woo ku η nı zem bi bo Eziptı ū bi mim hi, bi ma bi, a gare a zo. A n a hi η nı ku η n'a yaaro gor, ηnı bo η nı bore bi ma.

23 Sırakare to ma m, Moyiisi zıro woo n a nyaakom da a yıre domum ū, mom bam kaako. Dıga ku η y'a ū nyı bi gøere ma bi y'a ka, η n nyi ba cir bi le k'a ka bi bıstı ka ma nı y.

24 Sırakare y'a ka Moyiisi k'a b'a ba guaa burgu bi, a n ye ku η n'a bir Farawon nyımbøere nyı y.

25 A ye k'a fıı yı kan Woso dogoo woo kı, an a gu mim bonyaa heernyoo k'a nı cenim bi ma.

26 A do a ū a heer ū, a ū, k'ı fıı yı amba Krista nı, a nyoodo ta ū an le da Eziptı honta haay yıre m. Bala, dıga a nawom ganwore ku Woso n nı zem b'a ka a guoo ū bi ma.

27 Sırakare to ma m, Moyiisi n a hor Eziptı ku b'ū, a n nyi ba cir bi nomaa nı y, an jum kookoo, amba guaa k'a nı Woso ku gostı b'a dam ma an a yı a mim m bi yım.

28 Sırakare y'a ka an pakktı hobıre bi ba, an a hi guoo woo m ku η nı ma zaaso a hallero, kan a sigaro kı ma, ku ze maleeka bi bi Israyel leekare nyıno woo zınze y.

29 Sırakare y'a ka Israyel guoo woo n bra higota piınø bi ma, a tara n gøı. Bi, Eziptı guoo woo ku η ū k'a bra ma so bi, hi bi nı η bi.

30 Sırakare to ma m, Zeriko pønhero woo n a dında, Israyel guoo woo ku η bir ma domum saanhına bi to ma.

31 Sırakare to ma m, Rahab n ga kan bısıkawosomazanno woo ki y, a ye an dundoleezizanno woo si a har u an a miŋŋa ba ŋ ni.

32 M ya m bo hi? Toore ba u moo ni Zedenyoo mim dundare y, kan Barakki ho ki, Samson ki, Zefte ki, David ki, Sanwel ki wosolesinnisorazanno woo ho ki y.

33 N sırakare to ma, ŋ wo u, ŋni yar ba ŋn'a so kuro u, ŋni tırgabaa zi ba, ŋni ho ku Woso a ler bo ŋ ni yi. N n'a ka poozanno n wo u, ŋni ŋ bi y.

34 N sırakare to ma, ŋ sero gutoo lihi, guoo n a ŋsa k'a ŋ zunze henno m, ŋni bo le m. N nyinta panŋawar no u, ŋni bi panŋa yi, ŋ nyinta yarbanno wısuu, ŋni bur kuro vantoo yarbanno ra, broo n a si.

35 Lanno niŋŋoo sırakare to ma, ŋ guoo ku ŋ gungaro a mim bo u. Guoo gosunno fir yi, ŋni gunga sırakare to ma, ŋ n ye ŋn'a bo a taa m k'a bi ga y, a ba ŋ y'a u ncinaa, k'a wo u, a mumbore k'an miŋŋa an le da yi.

36 Sırakare to ma m, guoo gosunno n ye guoo n yaa wo ŋ ma, ŋni ŋ ze mawor m, ŋni nooro kusu banŋaro m, ŋni ŋ du.

37 N gosunno bumba jaaro m, ŋni ŋ meeyaa bo u, ŋni gosunno ze kumbir sii m, gee ŋni ze kargu m. Sırakare to ma m nooro n kuro ce ma, ŋn'a dam lee zi, seero ci gee biiro ciro u nyinta ŋ huuro, ŋni ŋoazaabaa no u, guoo ni nyanni dare ŋ ma, ŋn'i fir kare ŋ ma.

38 A n bokare guoo wısuu m Woso mim u, durnya naa do guoo woo n a ga m ku guoo noon duro n nyinta kan ŋ ki y. N sırakare to ma m,

η ba læe nu y, ηn'ι poo sam kan ciro gaa ki, ηn'ι wotam yaaro σ kan ciro yaaro ki σ.

³⁹ Guoo noon duro haay, Woso no nyoo η la η sarakare to ma. A n bokare η n ho ko Woso a ler bo η ni bi yi y.

⁴⁰ Bala, Woso ho mija k'a le da ho ko η n'a hoon dam ma bi cinta k'a b'a ba woo m, a ηsa a σ k'a ka ko guoo noon duro kan woo ki, k'σ b'σ dakσ σ, σ yi amba Woso n le n taa ko woo n yi bi m fasi.

12

U guota σ bir σ toη σ firyire

haay no σ

¹ Bi ko woo ni, guoo noon duro haay ko η sira ka Woso σ ro woo, kasetizanno m, ηni bir woo ma. U mor haay k'a ni woo tare dam jum σ bi to, kan mimbonyaa k'a n'a som woo σ zoo-zoo bi ki. K'σ guota σ ta læe tee... ho ko Woso σ woo n a ba bi no σ k'an ta an a nyare ku.

² U σ mum ka Yeezuu zi, a m woo sira bi kare sijnida kan a nyamborle ki. A ye n n a ze godarkora ma, a n nyanni ze k'a ga godarkora ma y, bala, diga an nawom heernyoo niηηə k'a ni zem ba yi bi ma. Bi keere naa, nyunta an nawom Woso jir σ cirbəə no σ.

³ K'a a hoon da ma a diga a, a ye an fir yi mimbonyaabənno wo σ, k'a a hoon da ma denter k'a b'a mijaoo to heerzar no σ, a panja n a da y.

4 Bala, zoo k'awoo n'a bam kan mimbonyaa ki bi, awoo n a ba cina an wo o a n awoo meeyaa bo o y.

5 Woso nyino n'awoo m, meerbaaro k'a η ba k'awoo heer yo bi, η to ba awoo no o ra? A a hi, a o:

M nyino, i bi honhore ko Zuuba n'a kare ibu o bi ba honbir y,
i bi heer zar so i bo k'a nawom zaa o bi to ma y.

6 Bala, guaa ko Zuuba a ηoa bi, bi zaa an n'a honhorm, guaa k'a ni digam ma a nyi bi, bi zaa an ni mawor soη o.

7 K'a ye fir k'awoo n'a yim bi ma, i o, honhore m. Bala, awoo fir bi yire y'a hunkare a o, Woso i digare awoo ma a nyino. Nyi ka n ta o, a zi bir a honhore?

8 K'awoo bir honhore yire amba a nyino haay n'a yim bi ni, k'a maam, a nyino paan...ro bee n'awoo ni y, gusumaro n'awoo m.

9 U ho ko woo ziro n'a bam woo m bi to da o no o, woo honhor η nawom, woo ni η da η o. Bi, woo o ga m, o ye o Zi Woso ma an le da, maam bi a misirbaa k'a nyare ba o kam woo o.

10 Woo ziro woo, woo honhor η nawom domum poore no o bala, amba a a ga m η hoon o bi m. Bi, Woso bi, woo honhor an nawom k'a woo banka ko woo n yi muηηa fast amba a muηηa m.

11 Ko woo i fir yim, woo heer tir a zaar ba fir bi yire domum o, heernyoo ba o y. Bi, k'a bi maasire ba fir bi yire je o, guoo ko η ho dinda fir bi no o ro woo, η y'a nyoo do yim, laafu m kan misirbaa turga ki.

Dondoro kan bozaa o mim ki

¹² Awoo ko kan Woso hoonho bi bare ki, k'a a ya, a bir a bam paan..., a b'a to y, awoo ko kan misirbaa k'a Woso no yi bi ki, k'a banka a ta lee kan ki.

¹³ K'a zaaro turgoo sa, ku gaaa k'a n'a bam k'a do bi b'a do y, bi k'a n'a banka an jum kookoo.

¹⁴ K'a a to o, a bir laafu m kan gaaa woo... ki. A bir misirbaa k'a Woso no yi bam, bala, ku gaaa bir misirbaa k'a Woso no yi bare a bi Zuuba yire y.

¹⁵ K'a dundo a zi k'awoo gosi b'a do Woso barka bi ma y. K'a dundo a zi k'awoo gosi bi bo ku o kan gonyim kosi ki y. Ku n bee m a lee warm ku ma an a kosirabaa bi da guoo guta ma.

¹⁶ Gosi bi yi jaandər* awoo barla, b'a bi yi Woso hoo gore boorezaa am Eso ho bi ni y. Bi ye an a j tambaa hojirle hee a dam han k'an ho bire ka a o poore k'a bi.

¹⁷ Awoo do a o, maasire k'a bi ba bi, a a nya k'a zi n a barka da o, bi n a gu. A n nyi ka k'a zi bi n a barka da o nyuu..., k'an bi ki haay, an wo o an ho k'a ba bi lor y.

¹⁸ K'a do a o, bince k'awoo n ta o Woso taa naa, a do bee m Israyel guoo ku n nyinta Sinayii ci jur o, n n a da ma, nn'a wo da ma bi ni y. Se wure i nyinta ci bi ma, monsigø n bir ma bidø, kan hincer guta ki.

¹⁹ N huure kan leer ki ma b'o. Israyel guoo woo ku n leer bi do ma bi, n n a nya k'a a ya a tor ka ma y.

---

* **12:16 12.16** jaandər: Goasababaa Gusire bi no o, k'ibu bir yem Woso ma bo a o ku o jaandare m.

20 Bala, η n wɔ ɔ ηnɪ lɛ kɔ leer b'a cɪnta naa do si y. Leer b'a hɪ, a ɔ:

Gɔaa k'a n'a nɔm ci bɪ ma bɪ,
baa kɔ hɔbɪsɪ m,

a zaa bumba n nawom jaarɔ m an ga.

21 Hɔɔ kɔ η y'a yɪ b'ɔ rɔ wɔɔ η da bɔ ɔ gɔta, baa Moyiisi miηηa, nyibəə a nyasɔ an kɔ an a hɪ, a ɔ: «Nyibəə ɪ mɔɔ zem, mɔɔ mɛ nɪ hinkəm maam-maam.»

22 Bɪ k'awɔɔ nɪ, a zɔ awɔɔ ɔ *Siyɔn ci bɪ ma, Woso k'an mɪsɪr bɪ kɔ bɪ awɔɔ a zɔ ma, arzana Zerizalem bɪ m, kan a malɛkarɔ tisi-tisi rɔ wɔɔ kɪ.

23 Woso lɛkare nyɪnɔ kɔ η nɪ heernyɔɔ bam nɔ wɔɔ awɔɔ a zɔ η ma, Woso brɔɔ tɔrɔ gɔrsɪra ba arzana ɔ. A zɔ awɔɔ ɔ Woso ma, a m gɔɔɔ haay dɔdɔkɛr, a zɔ awɔɔ ɔ gɔɔɔ tɪrgɔɔ kɔ Woso a ka ηnɪ yɪ amba a lɛ n taa rɔ wɔɔ ma fasɪ.

24 A zɔ awɔɔ ɔ Yeezuu ma, a m gɔaastɔbabaa daa bɪ zekɔrazaa, a zɔ awɔɔ ɔ a ma zaasɔrɛ* bɪ ma, a ma bɪ nɪ mimbɔnyaa gɔm gɔɔɔ ma, an nɪ meer bam wɔɔ daahan tɔ ma, an lɛ da Abɛl ma bɪ ra.

25 Naa minto bɪ, k'a dundo a zi. Woso k'a nɪ meer bam kan awɔɔ kɪ bɪ, a b'a tɔr ta a meerbaa bɪ rɛ y. Awɔɔ yaabɔɔ kɔ η nyɪnta ηn'a tɔr ta a zaa k'a nɪ η bɔm zaa ɔ tara burə ɔ bɪ meerbaa bɪ rɛ rɔ wɔɔ, η fir yɪ. Bɪ wɔɔ, Woso y'a to brama an nɪ wɔɔ bɔm zaa ɔ, kɔ wɔɔ ɔ tɔr ta a meerbaa bɪ rɛ, ɔ ɔ gu ma, wɔɔ fir yɪm an lɛ da paan....

26 Biisi bɪ, Woso bɪ leer a ka tara n hinkə, bɪ kɛɛrɛ naa, a ler bɔ wɔɔ m, a ɔ:

* 12:24 12.24 K'a dɪga Ebree guɔɔ 9.19; 10.22 bɪnce ɔ.

Moo yi m yare m tara hinkø,
bi, bi bæe ni yire a deem ni y,
moo brama hinkøm so.

²⁷ K'a a hi a u: «Moo yi m yam» bi, naa u k'a
hi, a u, hoo k'a η da ηni hinkøm no woo hinkøre
ηni nyaam, ku hoo ku η b'a dam ma ηni hinkø
ro woo n goota ηni bir ta u.

²⁸ Ncīnaau bi, u yi Woso barkadarezanno, k'a
cirbæø ku k'a bi hinkøm ka woo u bi to ma. Woo
barka bi dare ba n ni: U bir Woso dan u amba a
a ηua bi m, ye a le ma no u, kan a hooñho bare
ki no u.

²⁹ Bala, woo Woso bi bo ku u kan se k'a ni bim
ki. Ho k'a bir a no yim bi zaar an n'a bare.

13

A ba woo nawom lonlo

Woso no n yi woo ra?

¹ Kristagoo n'awoo m, k'a goota a bir ku ηsam
tee...

² k'a bir saano sim muñña a hadro u, a bi naa
to bo a no u y. Bala, guoo nyinta ηni naa ba, ηni
maleekarø si a hadro u bi η n a do η u, maleekarø
ni y.

³ K'a bir a hooñ dam guoo ku η ni lannooe u ro
woo ma, i u, lannooe awoo n ta u kan η ki. K'a
bir a hooñ dam guoo ku η ni fir yim no woo ma,
i u, fir awoo n'a yim so am η ho bi m.

⁴ Gaa haay n harcintare gore da u, gaa kan
a lo ki n bir sira zi bam kan ku ki, η bi jaan da
y. Bala, Woso yooñbønno woo kan jaandønno
woo ki dudo kam.

⁵ A bi busoo ησα y, k'a zerga ho k'awoo n ta m bi re, bala, Woso a hi, a u:

Moo b'ibu tore y, bi moo bi m bore ibu u so fuga y.

⁶ Naa y'a ka woo n'u dam ma u a hi, u u:

Zuuba n moo daahanzaa, moo bi nyi bam hostu ni y.

Bo guaa n ni wou u an a ba moo ni?

⁷ K'a guoo ku η ka awoo lee biisi ro woo to da a no u, guoo ku η Woso lemim dunda awoo m no woo. K'a a hoon da η muisbaa bi bare loo ma, kan ga ku η y'a u lonlo bi ki ma, k'a sira ka Woso u am η ho bi m.

⁸ Yeezuu Krista k'a nyunta lonlo jim bi, a maam her so a gootam maam domum haay.

⁹ A b'a to hodindarero daaro do y'a honho ro woo n'awoo nyonnyoo y. Woso barka bi y'a da ma an panja ka woo heer u, hobirero bure minno bee y. Guoo ku η zu minno woo duro u ro woo, η n a nyoodo yi y.

¹⁰ Zuforo woo mannibenno ku η n'a zi bare η Wosoce u ro woo, η ba le m k'a woo manniduu ho bi y.

¹¹ Zuforo manniber jitaare bi, hobisuro k'a η zinze ro woo ma bi, ta an nawom ni Woso taore bince u Wosoce u b'u, an n'a kam Woso u k'a guoo woo mimbonyaroo sugur ka η u. Bi, se n n'a dam hobisuro woo mutjoo re ku bi boleema.

¹² Naa y'a ka Yeezuu mutja n bi ga ku bi boleema, k'a guoo hu bo a ma bi m.

13 Naa tɔ ma bi, ɔ bo ɔ ta zi amba a miŋŋa ga boɔɛma bi m, ɔ b'ɔ gu y.*

14 Bala, wɔɔ ba kɔ m tara bure ɔ naa ɔ, ɔ n nɔ nyɛntan ɔ dɔmɔm haay y. Ɔ ka wɔɔ nawɔm booti kɔ bi ma.

15 Ncɛnaaɔ bi, ɔ bir ɔ le boɔm Woso ɔ tee... Yeezuu tɔ ma. Ɔ le kɔ wɔɔ n'a boŋ ɔ bi bo kɔ ɔ ɪ ɔ, manni wɔɔ n'a kan ɔ, kɔ wɔɔ n'ɔ le boŋ ɔ tee... bi tɔ ma.

16 K'a bir a bam kɔ m miŋŋa, a bir a dam kɔ han, a bi naa bare tɔ bo a nɔ ɔ y. Bala, bo a ɔ kɔ ɔ, ɪ ɔ, manniɔ m, Woso yi ŋ ŋɔam.

17 K'a bir yem a leezanno wɔɔ ma, a bir ho kɔ ŋ n'a hire awɔɔ m bi bare. Bala, do ŋ nawɔre awɔɔ nyiro wɔɔ ma dɔmɔm haay, kɔ Woso n nɔ zem bi ŋ lar awɔɔ nyiro wɔɔ mim ma bi y'a ka ŋn'a bam maam. K'awɔɔ ɪ zure ŋ le ɔ, ŋ y'a zi bi bam kan heernyɔɔ ki. Kɔ n beɛ m, zi bi ba ŋ nawɔm kan heernyɔɔ ki, bi, naa b'a dare awɔɔ han fuɔa y.

18 K'a gɔɔta a bir yaa dam wɔɔ tɔ ma. Wɔɔ do paan..., ɔ ɔ, ɔ n a boɔnyaa ba y, bala, wɔɔ le taa k'ɔ bir a miŋŋa bam tee... ho haay nɔ ɔ.

19 A ye mɔɔ nawɔm gɔta k'a yaa da mɔɔ tɔ ma, kɔ Woso n a ka kɔ m m bo m bir awɔɔ zi zɔɔ.

Yaadare kan leersore ki

20 Bi, kɔ Woso k'a nɔ laafti kam bi n'awɔɔ barka da ɔ. Wɔɔ Zuuba Yeezuu n wɔɔ duɔndor gɔta, amba hoɔbuɔɔ duɔndor m, a ma k'a ka Woso ɔ am manni ho bi m bi tɔ ma m. A ma bi tɔ ma

* **13:13 13.13** A ba ŋ y'a hoɔ, n ɔ, zerji boɔɛma. (Mannibɛnno Ci 16.27). Guoo a gore bo ɔ, ɔ bi nyanni ze kɔ n yi wɔɔ gore boŋ ɔ so a tɔ ma y.

m sɔ guʌasɩbabaa k'a nyarɛ ba ɔ bi n ta ɔ. Woso a mum bo ɔ gæno bire ɔ.

²¹ A ye mɔɔ nawom k'an a ka k'awɔɔ n wɔ ɔ a ho haay k'an miŋa ba, maam bi, awɔɔ y'a hoonho bare. K'an a ka kɔ ho k'a no yi haay n kɔ yi wɔɔ gur zi Yeezuu Krista to ma. Bi kɔ Yeezuu Krista to n leboore yi domum haay. Amina.

²² M danyino, a ye mɔɔ nawom k'a a hoon da meerbaaro kɔ mɔɔ ŋ ba kan awɔɔ ki ro noon ma kan boraama ki, a zu ŋ ɔ. Ho kɔ mɔɔ gɔrsira ba awɔɔ ma so naa, a bi jintɔ y.

²³ K'a do a ɔ, wɔɔ danyɩ Timote bi, n y'a bo lonnoce b'ɔ. K'a bur mɔɔ zi zɔɔ, mɔɔ y'a gaam ɔ zu kɔ ɔ, ɔ bur ɔ bi diga awɔɔ ma.

²⁴ K'a yaa da a lezanno wɔɔ m haay, kan wosogɔɔ wɔɔ ki haay. Wɔɔ danyino kɔ ŋ nu Italii ɔ ro wɔɔ ɩ yaa dare a m.

²⁵ Bi kɔ Woso barka n bir kan awɔɔ haay ki.

Bissa

Bisa: Wosoci Gaaastababaa Daa New Testament

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bissa

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Apr 2025 from source
files dated 26 Apr 2025

b9a8abe9-82bd-5507-a45a-13023081ebc2